

Kokemäen kaupungin rakennusvalvonta
Rakennustarkastaja Lauri Heiskanen
lauri.heiskanen@kokemaki.fi

Viite Lausuntopyyntö 30.11.2023

Aihe Kokemäki, Telia Towers Finland Oy poikkeuslupa- ja toimenpidelupahakemus uutta matkaviestintukiasemaa varten Tulkkilassa

Kokemäen kaupungin rakennusvalvonta on pyytänyt Satakunnan Museolta lausuntoa koskien Telia Towers Finland Oy:n jättämää poikkeuslupa- ja toimenpidelupahakemusta uutta matkaviestintukiasemaa varten Kokemäen Tulkkilassa. Suunnitelman mukaan Koulukadun varrelle on tarkoitus toteuttaa uusi mastotukiasema, joka korvaa Tulkkilan vesitornissa sijaitsevan tukiaseman. Tukiasema poistuu Kokemäen Vesihuollon luopuessa vesitornista. Nykyisen tukiaseman itäpuolella Koulukadun varressa sijaitsevalle puistoalueeksi kaavoitetulle kiinteistölle 271-455-2-39 (TYRMÄ) on tarkoitus toteuttaa 42 metriä korkea antennipylväs sekä kokonaisalaltaan 11,3 – 16,1 m² laittila. Rakennuspaikka sijaitsee Kokemäen kaupungilta vuokratulla 100 m²:n määräalalla. Poikkeamista haetaan rakentamiseen asemakaavassa osoitetulle puistoalueelle, jolle ei ole osoitettu rakennusoikeutta.

Suunnittelualue sijoittuu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009). Noin 350 metriä suunnittelualueesta pohjoiseen ja koilliseen sijoittuu valtakunnallisesti merkittävä maisema-alue *Kokemäenjoen kulttuurimaisemat* (VAMA 2021). Suunnittelualue sijoittuu lisäksi maakunnallisesti merkittävään Vanhan Tulkkilan kulttuuriympäristöön. Hankkeen vaikutusalueella lähiympäristössä on lisäksi lukuisia muita maakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä ja yksittäiskohteita. (Satakunnan rakennusperintö 2005).

Edellä luetellut arvoalueet ja kohteet on osoitettu Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 (2019) ja niihin liittyy yhteinen suunnittelumääräys: *Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityispiirteet ja ominaisluonne siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säilymistä ja kehittämistä mukaan lukien avoimet viljelyalueet. Kaikista aluetta tai kohdetta koskevista suunnitelmista ja hankkeista, jotka oleellisesti muuttavat vallitsevia olosuhteita, tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus*

lausunnon antamiseen. Kohteen ja siihen olennaisesti kuuluvan lähiympäristön suunnittelussa on otettava huomioon kohteen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvot sekä huolehdittava, ettei toimenpiteillä ja hankkeilla vaaranneta tai heikennetä edellä mainittujen arvojen säilymistä.

Satakunnan maakuntakaava 2050 on parhaillaan valmisteilla. Uutta maakuntakaavaa varten toteutettiin Satakunnan rakennetun kulttuuriympäristön päivitys- ja täydennysinventointi (Niina Uusi-Seppä/Ramboll 2023). Suunnittelualue sijoittuu inventoinnissa osoitettuun Kokemäen kirkon seudun maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön.

Kokemäen keskustaajaman alueella on parhaillaan menossa osayleiskaavan laadinta.

Alueella on voimassa asemakaava vuodelta 2003. Kaavassa suunnittelualue on osoitettu puistoalueeksi (VP). Suunnittelualueen pohjoispuolella sijaitsevat asuinkiinteistöt sekä koulutontin vanhin rakennus on osoitettu kaavassa suojeltaviksi. Lisäksi Kokemäen kirkko on kaavassa osoitettu kirkkolailla suojelluksi kohteeksi.

Satakunnan Museon kannanotto

Uuden tukiaseman suunniteltu sijoituspaikka on maisemallisesti hyvin keskeisellä paikalla saavuttaessa Kokemäen keskustan alueelle. Suunnittelualue sijoittuu keskelle hyvin arvokasta kulttuurimaisemaa ja sijainti mäen päällä tulee entistään korostamaan maston näkyvyyttä ympäristössä. Välittömässä lähiympäristössä maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti keskeisiä kohteita ovat alun perin vuonna 1784 valmistunut ja kirkkolailla suojeltu Kokemäen tornillinen kivikirkko, vuonna 1953 valmistunut Tulkkilan koulun uudempi osa, joka on todettu vuonna 2023 toteutetussa Satakunnan sodan jälkeen rakennettujen koulujen teemainventoinnissa maisemallisesti yhdeksi Kokemäen näyttävimmistä kohteista, sekä maisemallisesti ja myös paikallishistorian kannalta keskeinen vuonna 1965 valmistunut Tulkkilan vesitorni, jonka katolla matkaviestintukiasema on tähän saakka sijainnut. Lisäksi lähiympäristössä on säilynyt lukuisia pienimuotoisempia perinteisiä puu-Tulkkilan rakennuksia 1800–1900-lukujen vaihteesta, joita on myös suojeltu asemakaavalla.

Toteutuessaan 42 metriä korkealla uudella putkiristikopylväällä tulisi olemaan merkittäviä vaikutuksia sekä kauko- että lähimaisemassa ja se tulisi kilpailemaan kirkon, koulukiinteistön sekä vesitornin rakennusten kanssa keskeisestä kiintopisteestä. Rakenteena masto tulee myös poikkeamaan merkittävästi muusta

ympäristöstä. Masto tulisi erottumaan selkeästi myös edellä mainituissa eri kaavatasoilla osoitetuissa kulttuuriympäristöissä sekä vaikuttamaan myös valtakunnallisesti merkittävään maisema-alueeseen.

Vertailukohtana Satakunnan Museo haluaa huomauttaa, että vuoden 2023 keväällä Porin Noormarkussa valtakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön kaavaillun matkaviestintukiaseman poikkeamislupaa ei puollettu ympäristön arvostuksen sekä muuhun rakennuskantaan sekä maisemaan kohdistuvien vaikutusten vuoksi.

Satakunnan Museo esittää kantanaan, että poikkeuslupaa ei tule myöntää hyvin merkittävään, arvoiltaan moninaiseen kulttuuriympäristöön sijoitettavalle tukiasemalle, jonka sijainti tulisi olemaan Kokemäen taajama-alueella vielä maisemallisesti hyvin keskeinen. Mikäli tukiaseman nykyistä sijoituspaikkaa vesitornin katolla ei pystytä enää hyödyntämään, tulee tai mastolle etsiä uusi, maisemallisesti ei niin keskeinen sijoituspaikka ja joka ei kilpaile tai jätä alisteiseen asemaan ympäröivää arvokasta rakennuskantaa sekä arvoalueita. Vaikutuksia arvioitaessa tulee huomioida myös kaukonäkyvät.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Olli Joukio

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Johanna Junnila
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Daniel Nagy
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä